

אני

במטרו חם ומסריח, אבל 60 אלף ציירים מקצועיים מציינים כאן מיליון ו-560 אלף תמונות לשנה. אלף נקודות, מאה עולים לגדולה ומתחילים לעסוק בקיראמיקה. השאר נמכר מחדש בפרוטות כבד ישן לציור.

זונית יש פחות, 50 אלף בלבד, אבל הן יודעות יותר את מלאכתן ומאורגנות יותר. ויש בתוכן גם יותר אסכולות. גנשת אחת שהכירה את כל גדולי היישוב בשמותיהם הפרטיים. אבל אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו.

כאן מותר לעשות הכל, וגם לא לעשות מאומה. אנשים בעלי צורה, עונבי עניבות ולובשי הליפת-ערב מהודרת, מתגודדים ברוב עם תוף ביד ומתופפים להנאתם. הומור סקסואליסטיים אורבים ללקוחות מזוהת העין ומזמינים אותם בתנועות מעוגלות לסביבת במכניסים הדוקות יורדת ממכונת ומיד מכיניסה לשם נערה שמנמנת שלא אכלה ארוז-חתי-ערב, ועיני הבחורות כלות. אמריקאיות שנואשו מהפסיכואנליזה באות לרקוד עם כושים ולהגריש פעם אחת בחיים מהי ארוז-גזמה.

הקלושאים ישנים בזוגות על פתחי ה' איחרור של המטרו. שם חם. הם לא עובדים, כי זוהי הארץ היחידה בעולם בה מותר לא לעבוד. אלה מהם המאבדים את עצמם, אפילו אינם נרשמים. די להם כמה שממציאים להם פחי האשפה הנדיבים של פאריס.

★ ★ ★

היכן דן בן-אמוץ?

בשעה תשע ערב, על שפת הסיינה, ראייתו קלושאר מכה את בת-זוגו מכרת רצה. שאלתי מישהו מדוע לא מתערבים, וענו לי שבצופת, חופש הפרט וחיי המשפחה, הם עניין קדוש ומקודש בתכלית. המשטרה גם היא אינה עושה מאומה, מפני שהיא כה קטנה והעולם כה גדול.

כאן לא קשה למות מרעב, יש כאן ברוך השם אמנים חולי שחפת, ומי שלא אכל יומיים בלבד נחשב ביניהם לעשיר. בעד סיגרטה אחת תרכוש ידיו את שונו, וארוחתו ערב אוכלת כשמראים לחיירים את פאריס.

מנדס-פראנס והילדים שותים חלב, השאר לא. את הצפרדעים אוכלים כשהן מטוננות בחמאה, ובשר-סוס אוכלים חי ומרוסק, מתוך בל בחלמוני ביצים חיות, חרדל, מלח, פלפל ושום. קוראים לזה סטיק טאטארי, כי אבתי תינו הטאטאריים היו אוכלים אותו לאחר שנגמר הפרוס. מקנחים בגבינה מסריחה ו' הולכים לישון בבוקר.

בשלוש או בארבע לפנות בוקר חוצים את הסיינה והולכים לשוק בלה-האל. הוא מלא חיים כאילו היה אורז-ים. והכל באל-פיים וברבבות, באים לאכול את מרק-הבצל המפורסם, עם גבינה מסריחה שלוקה, ולא בא כבושם הזה מימי תרה.

בשאפליין יושב הר אנגל מברלין ופורט על הפסנתר את באן. כושיית ענקית חולצת שד ושרה בקול פרא בלוד. היא רק אורחת בביר, אבל היא אוהבת את זה ומרגישה כמו בבית. היא שאלה אותי אם דן בן-אמוץ עוד בפלמ"ח, אמרתי שכן.

אספרי יש כאן לכל נאד, והתרבות מונחת כמו משקולת על הצואר. אי אפשר להרים את הראש. בכל בית ובכל פינה יש תרבות, יופי, צבעים, היסטוריה — ומה שאין, אפי שר לכתוב על בול, כמו שאמר פיטר ציינו. בכל גאלריה פרטית תמצא איריגנאליים, וא' פילוש של מודיליאני. בחנויות הספרים המ' שומשים תמצא הרצאות ביבליופיליות כבי' רות של כל מה שהוציאו תחת השמש. סטור דנטים מבלים את כל החיים בין המפיס. גם רחוב החתול הצד דגים קיים — אני גר בדיוק מילו. רחבו מטר וחצי וארכו 15 מטר, אבל כתבו עליו ספר. לא רחוק ממנו מ' הבית בו גרו פול בודלר, אוסקר ויילד וריכארד האגנר. עכשו גרים שם בכל ה'

פאריס וכל השאר

במקום אחר, שלא נפרש בשמי, היא היתה אומרת: "אין לי שטיח."

על העניינים החשובים והגורליים תוכלו לקרוא בעיתונים.

★ ★ ★

סערה בצלוחית התה

פאריס דומה לגיוגל של אמנות. עצי פרי ועצי סרק מתחרים בשרכים, במטפסים וב' ליאנות, איש מטפס על השני וחונק את השני כדי להגיע אל אור השמש. ומי שהצליח לטעום מעט אור, לאחר מאבק נואש ומר, לא יזכה ליהנות ממנו זמן ממושך. איזה שהוא צמח אחר ישלח שרשי אחר ויחנק את זה שהצליח לשעה קלה. כי כאן החיים קצרים מאד, ומה שהיה אתמול באופנה נש' כח כבר הבורק. אין שם ומניין לאסכולות, הן למעלה מהשגת אנוש. אחת למאה שנה מגיע שמץ שמועה על אביב, ומחולל שם סערה איומה בצלוחית של תה, אך אין בכך כלום.

היום הגיע אל אור השמש ישראלי צעיר, בן 27, בשם יעקב אגם. הכל מדברים על אגם. בעיתונות, בראדיו, בבתי-הקפה של ה' אמנים במונפארנאס, בכל אירופה, באנגליה, באמריקה. אספנים מעבר לים רוכשים את יצירותיו. הוא קנה לו איפנוע ווספה. בגא' לריה המכובדת ביותר בעולם ליצירות האב' סטראקט, לצידם של אמנים נודעים כקאלדר, מוצוגות עבודותיו במקום כבוד. והוא ראי' לכך, כי הוא חולל מהפכה באמנות, מהפכה שתוצאותיה אינן ידועות לפי שעה.

★ ★ ★

אגם סראשון-לציון

לשיא השחרור מהצורך לבטא את המצי' אות בכל צורה שהיא, הגיעו ציירי האב' סטראקט. הם הרחיקו לכת מכל הסוריאליס' טים למיניהם, שעדיין ניסו לבטא, ולו בצורה החופשית ביותר, את המציאות הממשית או הדמיונית. אולם כולם שמרו על החוק ה' מקודש ביותר באמנות על הקומפוזיציה ה' מושלמת. כל עצם מונח במקומו, קחים וצ' בעים מצטרפים להארמוניה שאין לשנותה ואין לשברה, אין להוסיף ואין לגרוע. גם קאניונסקי וגם קליי לא השתחררו מהתלות בחוק זה. עד שבא אגם הקטן, שנוגד ברא' שון לציון — כמה זה מצחיק.

תמונותיו של אגם מורכבות ממערכות צבעוניות של עצמים. הערכות באופן חופשי — העצמים ניתנים להזזה. האפשרויות הן אינסופיות, והצופה, השותף ליצירה, יכול לבלות שעות לפני התמונה וליצור בעצמו קומפוזיציות חדשות כעולה על רוחו. ה' מעניין הוא, שההארמוניה נשמרת תמיד ב' עינה, כי העצמים הם בעלי אופי מסויים מאד, חפשיים מאד, בלתי-תלויים בכל מסגרת. אין לתאר את התרומה שתוללו תמונותיו של אגם כאשר הוצגו לראשונה.

אולם אין זה הכל. בחיפושיו אחר ציור' נוע הגיע אגם לעוד משהו. תמונותיו משנות את אופיין מכל זווית של הסתכלות. הוא משחק בצבעים, כשם שהקומפוזיטור הכותב פוגת משחק בקולות. אתה מתקרב לתמונה מצד ימין, ולפניך מערכת צורות וצבעים המשרה אחירה מלאנכולית. אם תתקרב קצת לאמצע, מתמזגים הקולות לאקורדים, ואם תזוז עד לקצה השמאלי — תגלה תמונה חדשה, עליזה והפליא: הקול השני.

אינני מוסמך לשפוט על הערך האמנותי של יצירותיו של אגם, ייתכן וכל גילוייו ייבלעו בשטח הגראפיקה והדקורציה. גם הוא ראה את הגולד ורכש פסנטים על המצאותיו. אך אין ספק שאגם הוא כשרון גדול ואינ' טלקט יוצר. הנער, שעוד בילדותו היה איש אצ'ל והספיק לשבת שנתיים וחצי במעצר בלאטרון, שבר בראשו את הקיר. ואם זה מ' מראשון-לציון, מי יודע איזה עתיד צפוי לפתח-תקוה?

להם הזכרים והנקבות את בני-זוגן לבילוי החופש, והדגש הוא על מכוננית. אני אינני יודע לנהוג.

היהודים, בעהנותינו הרבים, נתנו לעיר זאת יותר מכל עם אחר. מודיליאני, פאסקן, סוטיץ' — "אסכולת פאריס". שאגאל, קוקוש' קה, קיקואין, קיסלינג, ועוד ועוד, יודע את שמות כולם. הלכתי לראות צייר יהודי אחד קטן, איזו אידיליה. אשתו תופרת, הוא מצייר. פעם בשבוע היא מתפנה מעבודה, ואז היא באה לאטלייה, ואז הוא מצייר את הפרוטטר שלה. עשרים שנה הוא עושה אותו הדבר. הוא מפזם ניגון יהודי עצוב, ומביט בה בעיניו העצובות. היא לובשת פרוה מהזמנים הטובים בלודו ומביטה בו בעיניה העצובות.

קצת להרים את הראש, חנה'לה, נשמתי שלי — אומר היהודי הקטן העצוב ומעביר עוד קו במכחול. אחר: קצת ימינה, יונתי, קצת ימינה, תמתי — ומניח עוד נקודה. אחר הוא מחליף את הניגון, עוצם את עיניו כמעט לגמרי, ואשתו ממשיכה להביט בו בעיניים כל כך עצובות. והנה עוד מעט נשלמה ה' תמונה.

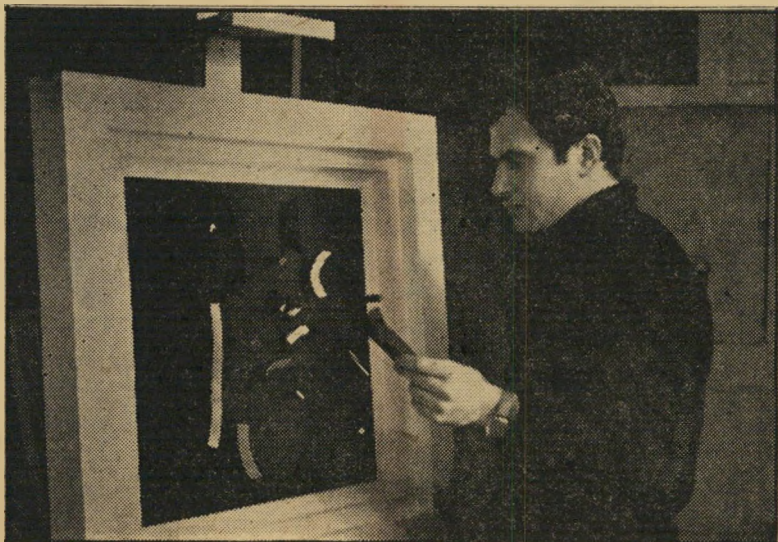
★ ★ ★

לילה בעשרה פרנק

המשתנות הן הסימן המובהק ביותר לצי' ביליאנציה, כאן, לדעתי, הן ניצבות בכל פינה, על כל גבעה גבוהה, תחת כל עץ רענן, ללא ברק מצודד, ואנשים סרים לשם ללא כל טקס מיוחד. לאחר עיון ממושך, הגעתי לבלל מסקנה שעשיית הצרכים היא זכות אלמנטרית ביבשת שאין בה בכלל חצרות ומגרשים ריקים.

הצרפתים אינם ישנים כלילה. אלה שידם משגת כדי בילוי יקר, משחקים במכונות אל-קאפונה. כל בני הקפה פתוחים עד הכי' קר, ופועלים בבגדי עבודה עומדים ליד ה' מכונות המוארות ומרמים את אלוהים ואת אל-קאפונה. שיא הרוח הוא לזכות בסיבוב נוסף, אם הישגת כמות מספקת של נקודות. אפשר לבלות לילה שלם בעשרה פראנק, ואחר-כך ללכת לעבודה ולישון שם. אם זה לא מוצא חן בעיני מישהו, אפשר להחליף את הממשלה.

הכל קורה כאן ברחוב, על המדרכות, כי אין כאן בתים. על המדרכה מקבלים אירחים, מוכרים תמונות, עושים אהבה, מרימים מש' קלות, נואמים נואמים, קולעים למטרה, מנג' נים, שרים, מציירים, ישנים, מתים וכל ה' שאר. את האמירה היפה ביותר שמעתי כאן מבחורה אחת שאמרה לגבר: "אני נורא מצטערת שאינני יכולה להזמין אותך הביתה, מפני שהפסנתר מכוסה אבק." איזו תרבות!

ציירנוע אגם וציורנוע המטרה קסנה. העולם גדול